

FÖRSVARSKOMMITTÉNS BETÄNKANDE

I början av februari månad överlämnade 1962 års försvarskommitté sitt betänkande. Den ekonomiska ramen för krigsmakten under den kommande fyraårsperioden har redan tidigare fastlagts.

Kommittén understryker att det militära försvarets huvuduppgift är att vara fredsbevarande. Den uppgiften löses bäst om krigsmakten är så sammansatt att den tvingar en angripare till så hög krigsnivå som möjligt.

För att nå det resultatet måste vi ha en krigsmakt som är allsidigt sammansatt och där de olika försvarsmedlen är avvägda mot varandra med hänsyn till sin effekt i försvaret mot invasion. Vad gäller den operativa målsättningen understryker kommittén behovet av en sådan med hänsyn till planeringen inom krigsmakten och anger att de av förevarande ministern inför 1958 års riksdag angivna möjligheterna ger uttryck för den operativa målsättning som bör gälla. Ur det åsyftade yttrandet (sid 81) kan följande citeras:

"Ett allsidigt och modernt luftförsvar kommer att möjliggöras i de för riksförsvaret viktigaste landsdelarna, dock ej samtidigt inom alla de förberedda områdena. Invasionsförsvar kan samtidigt upprättas i två huvudriktningar. Försvaret utanför våra gränser och kuster kommer att i ökande grad åvila flygstridskrafterna. Övervattensfartygen får sina huvudsakliga uppgifter i kustområdena. Detsamma gäller självfallet kustartilleriet. Fältförbanden koncentreras till försvar av de viktigaste gräns- och kustavsnitten."

Den av kommittén föreslagna reduktionen i förhållande till alternativ 3600 under de fyra år överenskommelsen gäller, är för flygvapnets del 124 miljoner på driftbudgeten och cirka 23 miljoner på kapitalbudgeten. Dessa summor kan i förhållande till flygvapnets sjuårsramar, synas vara små men får - tillsammans med bristande kompensation för ändrade pris- och lönelägen samt otillräckligt ekonomiskt utrymme för teknisk utveckling (2,5 % i stället för 3,5 %) - en stor inverkan på flygvapnets möjligheter att under fyraårsperioden svara upp mot den av kommittén föreslagna målsättningen. Efter periodens slut fordras en kraftig engångshöjning av försvarsanslagen samt en höjning av utvecklingsprocenten till av ÖB föreslagna 3,5 % för att målsättningen i fortsättningen skall kunna upprätthållas.

Försvarskommittén betonar att planläggningen måste vara flexibel. Men för att kunna genomföra en sådan måste det finnas vissa fasta anordningar som stridskrafterna kan stödja sig på t ex befästningar, marina basområden, en utbyggd stridsledningsorganisation och flygbaser. Vad beträffar de militära förbanden är en flexibel planläggning inte svår att genomföra, i varje fall inte för flygförbanden.

Värdet av att kostnadsramen inte rubbas med hänsyn till skiftande tendenser i det utrikes- och militärpolitiska läget framhålles speciellt samtidigt som kommittén understryker nödvändigheten av att man håller möjligheten öppen att vid behov höja den normala insatsberedskapen genom medelstildelning utöver fastställd kostnadsram. Från flygvapnets synpunkt är detta värt att notera med tanke på den incidentberedskap som främst flygvapnet måste hålla och håller idag.

Försvarskommittén har ägnat speciell uppmärksamhet åt flygvapnets framtida utformning. På grundval av det underlag, överberedningshavaren presenterat samt den speciella utredning som Försvarets forskningsanstalt gjort i ärendet har kommittén förklarat att behov föreligger att ersätta utgående attackflygplan och - på längre sikt - även spaningsflygplan och jaktflygplan med en ny flygplantyp. Men man kräver att prestandakravet noggrant övervägs med hänsyn till såväl de taktiska uppgifterna som kostnaderna och att vi särskilt beaktar vikten av att ånå fastlagd kostnadsram erhålla ett från operativa synpunkter erforderligt antal

flygplan. Vidare säger kommittén att den räknat med möjligheten att utrusta nästa skol-flygplan så att det blir användbart som ett lätt attackflygplan för samverkan med armé- och marinstridskrafter främst i Övre Norrland och i anslutning till vår kust.

Det sistnämnda är helt i linje med vad som föreslagits i ÖB 62, med avsikt att dels avlasta en del uppgifter från den "tunga" attacken, dels förbättra armé- och marinstridskrafternas möjlighet att få direkt samverkan med attackflyg. Främst får denna samverkan sin betydelse i Övre Norrland där de lätta attackförbanden kan insättas mot luftlandsättningar och mot områden dit arméförbanden inte når fram i tid. Även resonemanget om prestandakrav, kostnadsram och antal flygplan i fråga om "Viggen" är ett problem som sedan länge beaktats av flygledningen och som ägnas stor uppmärksamhet i synnerhet som den tekniska utvecklingen slår hårdast igenom på flygstridskrafternas område. Detta fordrar stor återhållsamhet vid planeringen för att konstaderna skall kunna begränsas. Resultatet får dock inte bli att vi med "System 37" går under minimikravet på kvalitet. Detta gäller också jaktversionen av "Viggen". En sänkning av dess kvalitet innebär en försvagning av en länk i luftförsvaret, som gör det möjligt för angriparen att även använda mindre kvalificerade vapenbärare och därmed ökar risken för invasion. En effektminskning kan del- och punktvis kompenseras genom ökad anskaffning av luftvärnsrobotar. En sådan lösning blir sannolikt inte ens penningmässigt lönande. Med tanke på kommitténs uttalande att varje försvarsmedel skall ses i relation till sin effekt i försvaret mot invasion bör man även beakta "System 37" flexibilitet och dess användbarhet i alla former av försvar mot invasion.
